

Inese Lūsiņa

Ar tautas dziesmu pret stresu

Ļoti senās dziesmas festivāla Baltica dalībniekam Edgaram Kārklim patīk vislabāk

Tieši no tautas dziesmām, ja tu viņās ieklausies, var saprast, kā cilvēki dzīvojuši agrāk. Dziesmas, kuras top mūsdienās, cilvēki vairs tik daudz neieliek sevi," uzskata dūdinieks, akordeonists un stabulētājs Edgars Kārklis no Līvāniem. XIX starptautiskajā folkloras festivālā Baltica 2006, kas no 12. līdz 16.jūlijam pieskandinās Turaidas Dainu kalnu, Rīgu, Cēsis un Kurzemi, viņš dziedās un spēlēs veselās divās folkloras grupās — savas mātes, šāgada Dižās folkloras balvas ieguvējas Annas Kārkles vadītajā līvāniešu Ceiruleits un rīdzinieku Vilkačos. Bet arī tas vēl nav viss, jo šajās dienās viņš paspēs grupas Auļi sastāvā muzicēt Cēsu astoņsimtgades svinībās.

Folklorā kopš bērnības

"Tautas dziesmām ir ļoti skaisti vārdi, kādus tagad nevar izdomāt. Ja dzirdu skaistus vārdus, ir labi gan dziedāt, gan spēlēt," divdesmit gadu vecais puisis stāsta, kāpēc arī XXI gadsimtā ir vērts iedziļināties senatnē pielocītajā tautas dziesmu pūrā. Latviešu tautas mūzikā un dzīves ziņā viņu iesvaidījusi mamma. Folkloras kopā Ceiruleits, ko viņa izveidojusi 1990.gadā, Edgars darbojies jau no tik agras bērnības, ka pat īsti neatceroties pirmos koncertus. "Sākumā dziedāt Ceiruleitī man nemaz negribējās, bet, tikko sāku pats vairāk spēlēt un dziedāt, tā vairāk ieklausījos, ko dziedu, un iepatīkās," viņš atminas. Edgars spēlē ne tikai tautas mūzikas instrumentus, bet arī saksofonu un klarneti. Tomēr folklorā balstīta mūsdienu mūzika viņu saistot tikai atsevišķos gadījumos. "Tikko ir kaut kas pielikts klāt, tā tautas dziesma pazūd. Jo vienkāršāk, jo skaistāk — tikai kokle, stabule un balss. Ja dziesma skan kā senāk, tajā ir vieglāk iedziļināties."

Bet ja kopā saspēlē dažādu tautu mūziķi? Festivālā viesosies tautas tradīciju kopēji no Igaunijas, Lietuvas, Udmurtijas, Polijas, Somijas, Norvēģijas, Horvātijas, Lielbritānijas un Ķīnas. Katram ir savi ritmi, katra tauta ir savādāka, tomēr "saspēlēties izdodas, jo folkloristiem ir cita mūzikas dzirde: liela daļa nepazīst notis, taču prot uzmanīgi ieklausīties un ļoti izjusti spēlē. Ar viņiem ir savādāk nekā ar profesionāliem mūziķiem: kad spēlē tautas mūziķi, uzreiz gribas dejot!" to Edgars novērojis, piespēlējot Danču klubā, kur dejo pat tie, kas pirms tam domājuši, ka negrib vai neprot.

Ceiruleits — izaudzis

Sākumā Ceiruleitī kopā ar Edgaru un abām viņa māsām darbojušies seši bērni. "Bet pieaugām. Pērn Ceiruleitim palika 15 gadu, un nu jau mums ir 54 dalībnieki. Dalāmies trijās grupās: mazie, vidējie un lielie," Edgars priecājas, ka Ceiruleitī nav vecuma ierobežojuma. Vienīgi tagad, studējot Rīgas Tehniskajā universitātē, grūtāk paspēt uz koncertiem dažādās vietās, stāsta Edgars, kurš apgūst elektrotehnoloģiju un datorvadību.

Eksaktās, precīzās moderno tehnoloģiju zinības tomēr nav kļiedējušas viņā pārlicību, ka arī šodien varam daudz mācīties no tautas dziesmām un ticējumiem. "Veicas tiem, kuri daudz runājuši ar zinošām vecmāmiņām, jo liela daļa taču nemaz nezina, kas ir

svētki, kas jādara Jāņu vakarā. Cep tikai šašliku un dzer alu," Edgars priecājas, ka folkloras kopā Vilkači tiek celtas gaismā gan senās tradīcijas, gan ļoti senās IX—XII gadsimta dziesmas. "Tās, man liekas, ir visskaistākās!"

Interesanti, kurā folkloras kopā viņam patīk vislabāk? "Katram savs!" skan atbilde. "Vilkačos ir visvairāk izjūtas, ko sniedz senā folklorā un izkopti svētku rituāli. Auļos esmu tāpēc, ka man patīk spēlēt arī sarežģītāku mūziku. Ceiruleitī vienmēr ir liela jautrība, jo tur visi ir draugi."

Vai Edgars sastapis daudz jauniešu, kurus interesē latviešu tradicionālā kultūra, senās dziesmas, dzīvesziņa? "Skolā ikdienā ne, bet, kad reiz pirms koncerta biju uz fakultāti aiznesis dūdas, visiem patika un daudzi mēģināja tajās iepūst." Edgars uzskata: "Ja lieli folkloras festivāli Latvijā būtu biežāk un ja notiktu lielas, īstas Jāņu svinības, tad arī vairāk cilvēku sāktu par to interesēties. Citādi tikai dzīvo ikdienas stresā un neko citu neievēro."